

Kvoteflygtninge fra DR Congo

I 2021 modtager Danmark kvoteflygtninge fra DR Congo gennem FN's genbosætningsprogram. De congolesiske kvoteflygtninge kommer til Danmark efter af have opholdt sig i en årrække som flygtninge i Rwanda, som er et naboland øst for DR Congo.

Dette notat indeholder baggrundsinformation om DR Congo, Rwanda og de congolesiske flygtninge, som kan understøtte en god modtagelse i kommuner og lokalsamfund.

Den Demokratiske Republik Congo

Den Demokratiske Republik Congo (DR Congo) er et stort land i Centralafrika. Landet er på størrelse med Vesteuropa. DR Congo har eksisteret som selvstændig stat siden 1960. Forinden var det en belgisk koloni. I perioden 1971-1997 hed landet Zaire.

Der findes over 200 etniske grupper i DR Congo, og der tales ligeledes over 200 forskellige sprog. Befolkningen udgør ca. 90 millioner mennesker, og kvinder føder i gennemsnit 5,5 børn. Kristendom er den mest udbredte religion.

DR Congo er nr. 175 ud af 189 lande på FN's Human Development Index, som er et indeks, der måler landes udviklingsniveau baseret på middellevetid, uddannelsesniveau og bruttonationalindkomst pr. indbygger. På trods af at DR Congo er rig på naturressourcer, er det et land præget af fattigdom og konflikt.

General Mobutu sad på magten som diktator fra 1965 til 1997, hvor han blev afsat ved et kup. Det nye regime blev væltet i 1998 ved et nyt kup, hvilket resulterede i en borgerkrig, som varede frem til 2003. Situationen er stadig ustabil i store dele af landet med en svag centralmagt, udbredt korruption, etniske konflikter og mange aktive lokale militser.

Ca. 5,5 millioner mennesker lever i dag som internt fordrevne i DR Congo, og ca. 1 million congolesere lever som flygtninge i nabolandene.

Læs mere om DR Congo på Globalis.dk

Forfølgelse af tutsier og kinyarwanda-talende i det østlige DR Congo

De congolesiske flygtninge, der ventes til Danmark, kommer fra den østlige del af DR Congo – hovedsageligt fra provinserne Nord-Kivu og Syd-Kivu. Mange måtte flygte fra disse provinser i midten af 1990'erne, fordi de blev forfulgt på grund af, at de var tutsier, og/eller fordi de talte kinyarwanda, som er et af de officielle sprog i nabolandet Rwanda.

Tutsier, som er én blandt mange etniske grupper i den østlige del af DR Congo, ernærede sig primært ved kvægdrift og selvforsynende jordbrug.

I midten af 1990'erne skabte den ustabile og konfliktfyldte situation i DR Congo samt borgerkrigen og folkedrabene på tutsier i nabolandet Rwanda grobund for, at militser begyndte at forfølge tutsier og kinyarwanda-talende i regionen. De blev bl.a. beskyldt for ikke at være indfødte og for at støtte rwandiske interesser. Militserne angreb og plyndrede landsbyer, og mange tutsier mistede livet.

Med skiftende intensitet er fjendtlighederne i regionen fortsat siden da, og situationen i det østlige DR Congo er ustabil med mange aktive militser, der kæmper mod den congolesiske hær,

og der er fortsat etniske konflikter samt rapporter om angreb mod lokalbefolkningen.

[Læs mere om situationen i Kivu-provinserne i position paper fra UNHCR](#)

Congolesiske flygtninge i Rwanda

Der er ca. 75.000 congolesiske flygtninge i Rwanda. Næsten alle bor i fem ekstremt tætbefolkede flygtningelejre, og ca. halvdelen er under 18. Mange har boet i flygtningelejrene i Rwanda i mange år – en del flygtede fra DR Congo i midten af 1990'erne, mens andre er kommet senere. Nogle flygtede, da de var børn eller unge, og har efterhånden boet størstedelen af deres liv i Rwanda.

Nogle har, inden de kom til Rwanda, været internt fordrevne i det østlige DR Congo og har måtte flygte fra militserne ad flere omgange.

Vilkårene for flygtninge i Rwanda er meget vanskelige. Rwanda er udfordret af fattigdom, høj arbejdsløshed, høj befolkningsvækst samt mangel på land og landbrugsjord. Rwanda er det tættest befolkede land i Afrika – godt halvt så stort som Danmark, men med en befolkning på ca. 13 millioner.

Kiziba Camp og Gihembe Camp er to af de flygtningelejre i Rwanda, der huser flygtninge fra DR Congo. En del af de kommende kvoteflygtninge har boet her i mange år.

Foto: Jean Claude Uwihoreye

Foto: USAID

Rwanda huser desuden også et stort antal flygtninge fra bl.a. Burundi og Sydsudan.

Det betyder, at det generelt ikke er muligt for flygtninge at forsørge sig selv, og flygtninge er typisk afhængige af en meget begrænset økonomisk støtte fra FN og har en hverdag, hvor det handler om at overleve. Nogle supplerer den økonomiske støtte fra FN med eksempelvis lejlighedsvis daglejerarbejde eller handel med dagligvarer på det lokale marked.

Børnene går i skole i flygtningelejrene, men en del af de voksne har aldrig gået i skole, eller kun gået i skole i få år.

Der er sundhedscentre i flygtningelejrene, men meget begrænsede ressourcer. Flygtninge med sygdomme, der kræver behandling af mere specialiseret karakter, kan oftest ikke få behandling for deres sygdomme i lejrene. Og en del har i mange år levet med ubehandlede traumer.

Enlige kvinder og familier uden voksne mænd er særligt udsatte i flygtningelejrene – ikke blot økonomisk, men også fordi de i højere grad risikerer overgreb og udnyttelse. Det gælder også seksuelle overgreb og voldtægt, som både er et anvendt våben i væbnede konflikter som den i DR Congo, men også er en forhøjet risiko i pressede samfund som i og omkring flygtningelejrene i Rwanda. Desuden kan kvinder være udsat for social udstødelse eller chikane, hvis de for eksempel har børn uden for ægteskabet.

Langt størstedelen af flygtningene er kristne og bekender sig til forskellige trosretninger som Syvende Dags Adventistkirken eller

Pinsekirken. Nogle kombinerer dette med forskellige grader af tro på traditionelle naturreligioner eller åndetro, hvilket bl.a. kan have betydning for, hvordan man forholder sig til sygdom og sundhed.

Der vil også være enkelte kvoteflygtninge fra Burundi blandt dem, der forventes til Danmark i 2021

De vil typisk have boet i flygtningelejre i Rwanda i kortere tid end de congolesiske flygtninge. De er flygtet fra Burundi på grund af den politiske forfølgelse og uro, der har været i landet de seneste år.

Vejen til Danmark og opmærksomhedspunkter i modtage- og integrationsindsatsen

De flygtninge, der er indstillet til genbosætning i Danmark, er blandt de mest udsatte i de rwandiske flygtningelejre. De er udsatte men samtidig også stærke i den forstand, da de har kæmpet og overlevet trods barske vilkår i lang tid. De har typisk ventet på muligheden for genbosætning i mange år.

Når kvoteflygtninge bliver indstillet af FN til genbosætning i Danmark, bliver de indledningsvis interviewet af repræsentanter fra Udlændingestyrelsen og DRC Dansk Flygtningehjælp. De gennemgår desuden inden afrejse til Danmark en helbredsundersøgelse og modtager et kort førafrejsekursus afholdt af Udlændingestyrelsen om forholdene i Danmark.

Foto: BBC World Service

Flygtningene ved typisk intet eller meget lidt om Danmark. Så der vil stadig ved ankomsten til Danmark være et stort behov for introduktion og viden om deres rettigheder og pligter og ikke mindst om deres kommende hverdag og det samfund, de skal være en del af. Kvoteflygtninge bliver visiteret direkte til en kommune og har således ikke boet på et asylcenter i Danmark, inden mødet med kommunen.

Viljen til at finde arbejde og blive selvforsørgende er generelt stor, om end manglende uddannelse og sprogkunderskaber kan være en udfordring, og nogle er analfabeter. Samtidig peger nylige erfaringer med congolesiske kvoteflygtninge i USA og Canada på, at der behov for fokus på mental sundhed i modtage- og integrationsindsatsen, da en del vil være påvirket af tidligere traumer og stress.

Det er flygtninge med en særlig profil og udsathed, der er blevet indstillet til genbosætning i Danmark. Det er altovervejende enlige kvinder uden mandligt netværk og deres medfølgende børn.

Kvinderne fra DR Congo har fået opholdstilladelse bl.a. på baggrund af, at de ikke har mandligt netværk/ægtefælle, der potentielt vil kunne tage ophold i DR Congo sammen med dem. Hvis kvinderne gifter sig og/eller søger om familiesammenføring med en congolesisk mand, der vil kunne tage ophold i DR Congo, kan det ændre disse forudsætninger og give anledning til, at Udlændingestyrelsen vil revurdere sagen og kvindens opholdstilladelse. I sådanne tilfælde bør den pågældende kvinde henvises til rådgivning, f.eks. hos DRC Dansk Flygtningehjælp.

Hvis de gifter sig med en herboende congoleser med flygtningestatus, har det ingen konsekvenser, da denne mand ikke vil kunne vende tilbage til DR Congo. Ligeledes vil det ikke have betydning, såfremt de gifter sig med en mand af en anden nationalitet, da denne mand ikke vil kunne udgøre et mandligt netværk i DR Congo.

Rådgivning og sparring for fagpersoner om udsatte flygtninge

Center for Udsatte Flygtninge rådgiver over telefon og mail om spørgsmål vedr. udsatte flygtninge og flygtninge med traumer.

Telefon: 3373 5339 (hverdage 9-16)

Email: udsatte@drc.ngo